

ZESTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR A

Wijsheid 12:13+16-19

Matteüs 13:24-36a,

Wageningen 2017

Drie zondag en achtereen lezen we in de liturgie uit de parabelrede van Matteüs en nog zijn lang niet alle parabels verteld, die aan Jezus worden toegeschreven. Waarom vertelde Jezus zoveel parabels? Vaak zelfs zonder enige nadere uitleg van die gelijkenis aan het volk te geven?

Niet zelden worden de parabels van Jezus voorgesteld als didactische hulpmiddelen, die de Heer gebruikt zou hebben om een wat moeilijke leer aan eenvoudige mensen over te dragen. Daar is wellicht niets op tegen, ook al is die gedachte aan didactiek in de Bijbel nergens terug te vinden. Bovendien doet deze visie weinig recht aan wat de evangelist Matteüs te zeggen heeft over die vraag: waarom Jezus tot het volk bijna uitsluitend in parabels spreekt.

De evangelist gaf vorige week - na de parabel van de zaaier - al een eerste antwoord op die vraag. Dat was toen een tamelijk negatieve verklaring, die hij ontleende aan het Boek Jesaja. Hij zag in de parabelrede de hand van God. Een straffende hand, wegens het hardnekkig gedrag van inwoners van Galilea, die ondanks de vele genezingen en wonderen in hun midden, Jezus maar bleven afwijzen. Vandaag komt Matteüs met een veel optimistischer visie, een interpretatie, die bovendien dieper graaft.

Als antwoord op onze vraag 'Waarom parabels?' citeert hij nu uit Psalm 78 het vers dat luidt:

Ik zal mijn mond openen in gelijkenissen:
Ik zal uitspreken wat verborgen was
van de grondvesten van de wereld af.

Jezus was blijkbaar bijzonder geboeid door 'al wat verborgen is'. Biddend en mediterend vindt hij daar in die diepe duisternis een kostbare parel, verscholen in de akker van ons dagelijks bestaan. En hij brandt van verlangen om ook ons de ogen te openen en ons te laten zien, wat hij in die verborgenheid zag: namelijk Gods Koninkrijk als een kiem, diep aanwezig in deze wereld.

Maar voor wij die grote stap met hem mee kunnen maken, moeten we ons misschien eerst eens wat meer vertrouwd maken met de idee van 'het verborgene'.

Waarana zou je kunnen denken als je zegt: dat wat verborgen is? Wat is er allemaal verborgen voor onze ogen?

Je zou daarbij kunnen denken aan de vrucht in de schoot van een zwangere vrouw - en het proces van menswording, dat zich daar afspeelt; of ook aan de talloze mogelijkheden, die een kleine baby in de wieg heeft om zich later als volwassen mens te ontplooien. Maar ook het innerlijk van onze naaste is verborgen voor onze ogen, zijn of haar diepste gedachten, de verlangens in zijn ziel, en de bedoelingen van haar daden. Dat is allemaal onzichtbaar voor ons, en alleen toegankelijk als de ander er ons er iets van wil en kan laten zien.

En hoeveel verborgens is er niet in je eigen ziel? Wie kan zijn eigen wezen doorgronden? Wie van ons heeft alle plekken van zijn ziel bezocht en in het bestaan geïntegreerd? Hoe vaak hoor je mensen niet zeggen: ik wist niet, dat ik dat ook nog in mij had. Soms is dat een talent, dat iemand op

zijn oude dag nog ontdekt. Soms een eigenschap waar je van schrikt: kan ik zo haatdragend zijn, zo gemeen, zo buiten mezelf, dat ik iemand wel zou kunnen vermoorden?

De Bijbel zegt, dat diep in iedere mens ook 'het beeld van God' verscholen ligt. Naar Gods beeld en naar zijn gelijkenis zijn we immers geschapen.

Een vraagje tussendoor: Bent u in uw leven bezig dat beeld van God op te delven en het een ereplaats te geven?

Die wonderlijk mooie zin van Jezus 'openbaren wat verborgen was van de grondlegging van de wereld af' ... die zin bevat genoeg energie om een heel mensenleven ondersteboven te keren. Om ons nieuwe ogen te schenken om naar de werkelijkheid van deze wereld te kijken en om je eigen werkelijkheid in een nieuw licht te ervaren, ... in Gods licht!

Al lezend in de parabelrede, kun je het vermoeden krijgen, hoe Jezus zelf in de wereld stond. Hoe hij - in verwondering - als maar rondkijkt naar de mensen om hem heen, naar hun doen en laten en naar het reilen en zeilen van de maatschappij, waarin hij leeft.

En zo aandachtig kijkend, ontdekt hij - in levend geloof - dat deze wereld één grote schoot is, een schoot, die zwanger is, zwanger van het Koninkrijk Gods. Mij spreekt het al een tale' dichte Guido Gezelle in navolging van Jezus.

Daar wil hij met zijn parabels ons de ogen voor openen: dat wij - net als hij - gaan zien en geloven, dat de kiem van het Koninkrijk Gods al gezaaid is in onze wereld, de wereld waarin wij dag in, dag uit leven en waarover wij lezen in de krant en horen op de radio en zien op de TV.

Het Koninkrijk Gods is als... een mosterdzaadje, die een man in de aarde plantte, als een svhat die iemand vond, als gist die een vrouw mengde met drie maten meel... als een zaaier, een koopman, en noemt u maar op.

Maar kan dat wel? Kan een wereld, die zo verscheurd is, zo besmeurd met bloed, zo getekend door onrecht en misdaad, kan die wereld dan al in kiem het Rijk van God in zich bevatten en iets zo edels voortbrengen? Want dat Rijk zal toch een rijk van liefde zijn, van vrede, van gerechtigheid en overvloed?!

Ook de joodse vroomheid heeft geworsteld met die vraag. Zij hebben een antwoord menen te lezen in de boeken van de Bijbel: alleen de Heilige - gezegend zij Hij - kan uit het onreine het reine te voorschijn roepen, alleen Hij kan het onvruchtbare vruchtbaarheid verlenen. Denk maar aan Sara, aan Rebekka, aan Rachel en Hanna.

Want hij zelf: onze God, Hij is de Grote Verborgene, zoals een van onze kerkliederen zingt: Gij zijt in alles diep verscholen, in al wat leeft en zich ontplooft. Hij, is werkzaam in de schoot van de aarde om het koninkrijk Gods te voorschijn te roepen. Dat heeft Jezus gezien en beleefd, en daar maakt hij ons met zijn parabels opmerkzaam op, opdat ook wij even aandachtig zouden gaan leven. Dat wij het geheim gaan vermoeden, dat God zelf de Grote Verborgene is, 'niet hoog en breed van ons vandaan'.

Bij alle ellende op de wereld
bij alle aanslagen en al het zinloos geweld
mogen we weten dat onze aarde
al in kiem het Rijk der hemelen in zich bevat.